

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.

Fylke: *Sjurdalaland*

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: *Varaldsøy*

Emne:

Bygdelag: *Varaldsøy*Oppskr. av: *A. Ejerdes*Gard: *Ejerdes*(adresse): *Varaldsøy*G.nr. *18* Br.nr. *1*A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røvnsl. *eg er født 24/2-1879*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- 1 Bryner: Det vanligste er Bryne og det kaldes et Bryne Ljå åll Kniv eller Ljå
- 2 Før bruktes Bryner og naturstein helst fra gården = Harekål: Søffjorden Sjurdanger. Liden kom fra Telemark. Nu de siste 10-20 år Kunststein eller Amerikansk. Her på Varaldsøy fant ingen stein høvelig til Bryner av Ljå åll. Her finnes en sort "Stein" til finere bruk som Kniv og høvelender. Den kalles "Krisøy hauge bryner". Den er Fioler av farge. Ljå Ljå stein eller Ljå bryner. Fra Salbu i Trøndelag. Men her var ingen som dreiv fram og selde. Vilde nager ha faken en Hake og gjitt ap i fjelder og fant selv. Summe kunde være heldige og finne riktig gode. Det var helst snikkere som var på letning etter dem.
- 3 Rudekapene blir først slippt på rund slipe stein og siden vudst med Bryne

2) eller Heiv. Heiven er alltid mystisk
og enten Fiolet eller mørk farge
Heiv bruktas kun til Høvelhender
Kniver og andre finere besjen

4 Tynsleljå.

Talte i går med Lars L. Pys
født 30/12/1857.

Du husker godt til det og kanskje
selv du han var 12 års gutt bytt
fra Ljå. Sleppe Ljå kam først
i bruk her i 1870. Men for alvor
og mand jevnt fra 1874. 75.

På hver gård var Smie. Det var
Tra kil en bukke da. Og den kunde
er seen.

i "Kalamine" Det var i øst er
mand som var spissalst idet
fag. Hvar mand måtte ha fra 4-8
Kjiper Kal. "Kjipe" kaldes det her
Det er samme som "Meis". Løven
var her ikke noyet or i den tid
Tre kulene oppvortes i en klinge
i Smie.

Tynsleljå. Tynsle ja storkalpen
med en hammer. Bøyer litt
på et i et hakk som oppes i
"Beitkappa". Du er brukt liknende
som den stave eller palle som
er laget Tårdeband på.

Når du var passe fra bytt so
gripte eller skurte den på
Lunda. Og so brukt er den med groff bryne

Faren såie
om Lars
var
10 år

3) Ljyd og skyrud blev behandlet på
samme måde.

Slikker med et slipe gjær kan til
Varedrag de første Kanske 1869.
Men først mand jevnt 1874-75
Karsaker var at det var mindre
bygderne og Ljåna var bedre
og kvassere.
Tynningen kan jeg skrive om på (no 2)

Det var på den almindelige Spiball
med en hammer.

Tynningen blev som oftest udført
med husbønder selv. Ellers hvis der
havde en god og pålidelig dreng.

Tynningen blev som oftest udført
med kvædere. Eller husbønder
lynte Ljå når de andre
sikke. Så her

5) "Linda" feat skiv til et skive
Ljå på var i den tid på kvæder
Den kaldes "Linda"

Der bruges ikke nu. Slipeskivens
størrelse og størrelse fremdeles hjemme
Der som har Mørsk plætter her
som oftest en liten skiv med sig
som står i en av Målene

6) Når Ljær er blit so utjemt at
det ikke går lenger med kvæder so
er det ad slipe den.

7) Har aldrig været i jemt her i bygda

8) "Karl Ljær" "Stusarv" sitter altid
på nor en sliper. Man holder eggen
mod sig. Ljå og Ljyd holdes eggen
altid mod sig.

4) 9) Spitarven stikkes ind mellem beina
rundt om etår i Nass.

Langurven fakes ov. Det gjorde den
alltid for også. Nu er det jo svært
svært med de nye patent klemmer.

Men for den Nass i handelen fested den
Ljæren enten med "Tager" or grand
fuld rot som en Klævorte eller en
kvender i sammen "Bast" or Lind
og skramte det til med 2 besplinter
Når en bygger Langur. spjæter den
Arnet i jorder og holder Ljæren frem
for sig.

10. Det kaldes Brynehalv "Kvædedalk"
Før var den udfes or tid. nu er
det mere blit brugt or laget den ov
B littk.

11) Kjendes ikke her.

12. Brynehalv fakes ved et kvæd
og bæres enten på Vinstre sider
eller bak. Den fakes i Bækse

13) Bryner fakes både for natur
skær og kunst skær.

Olje bruges kun for finere spin
når en skal kvæde i Bælterkniv
eller lignende

14. Kaldes Brynekvæd

15. Kjendes ikke her.

16. —

17. —

18. Man aldrig hørt om noget

19. Nei

20. Nei